

ȘCOALA

Revista A. D. Revizorilor

ORGAN DE INFORMAȚIUNI A INVĂȚĂTORILOR DIN REVIZORATUL ARADULUI

ABONAMENT:

Anual 40 Lei. Exempl. 3 Lei

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR:

SIMEON ALBU

ANUNȚURI:

Un șir — — — — — 2 Lei

Fragmente

din apelul revizorului școlar către
popor.

Dela Nistru pân' la Tisa,
Bucovina și Balcan,
Să încing în hora mare
Frați de-un sânge și un neam.
Basarabia cu Bănaful,
Muntenia cu Ardealul,
Bucovina cu Olteanul,
Dobrugea cu Moldoveanul:
Sunt părechi din acel joc
Cari urează mult noroc,
Ceior ce s'au încoronat
Și credința le-au jurat
În Alba Iulia, la Altarul
Intemeiat de Mihaiu Viteazul...

Suntem generația cea mai fericită a
neamului românesc.

Prăbușirea puternicilor împărății cari
ne-au încătușat în cursul secolilor; frângerea
lanțurilor de robie și proclamarea unirii tu-
turor românilor; formarea României mari
și încoronarea primului ei rege: sunt eve-
nimente desfășurate în cinematograful vieții
noastre. Evenimente mari, pre cari, în splen-
doarea lor de azi moșii și strămoșii noștri
nici măcar închipui nu și le-au putut și
cari nouă încă ni se par numai ca niște
visuri trecătoare.

Dar nu, nu sunt visuri. E realitate fra-
ților. Realitate, a cărei mărețenie mulți
dintre noi, cei ieșiți din întunerecul robiei
seculare, nu o putem cuprinde cu ochii su-
letești și nu suntem în stare a ne da
seamă de importanța ei și a zilelor ce le
trăim.

Și apoi să nu credeți, că ar fi numai o
întâmplare a norocului aceasta fericire extra-
ordinară a neamului nostru românesc. Este
o urmare firească a evoluției Divine, înaintea
căreia a trebuit să îngenunche puternicii
umii și să se prăbușească împărățiile cele

mai înfricoșate, de sub a căror ruină a eșit
la iveală mai curat decât aurul, adevărul
îngropat de secolii: libertatea popoarelor în
baza principiului național.

Astfel a ajuns și națiunea română stă-
până peste pământul îngrășat în cursul
veacurilor de oasele moșilor și strămoșilor
și udat cu sângele martirilor, sfintei cauze
naționale. Astfel s'a încins hora fraților de
un sânge și un neam dela Nistru pân' la
Tisa, Bucovina și Balcan, s'a întemeiat Ro-
mânia mare și s'a încoronat în Alba Iulia
cea mai adorată familie regală de pe în-
treg rotogolul păântului.

Nu se poate trage la îndoială rolul im-
portant ce l-a avut în această operă, armata
și vitejia soldaților români, căci luptele dela
Oituz, Mărășești și Tisa, precum și intrarea
glorioasă a armatei române în Budapesta,
vor forma cele mai strălucite pagini din
Istoria neamului românesc.

Prăbușirea puternicilor împărății este
însă un semn vădit, că în viitor nu forța fizică,
oțalul fără suflet și mulțimea brațelor, ci
minte va stăpâni societatea omenească,
pentru că numai mintea e în stare să cuce-
rească sufletele popoarelor.

Dacă voim deci să lăsăm frumoasa și
bogata noastră țară, România mare ca mo-
ștenire vecinică fiilor, nepoșilor și străne-
poșilor noștrii, trebuie să luăm măsuri grab-
nice pentru luminarea minții viitoarelor
generații.

Mijlocul principal în scopul acesta este
școala.

Noi românii până acum n'am avut
școală, sau n'am avut-o în măsura recla-
mată de interesele neamului. Suntem cei
dintâiu în șirul popoarelor analfabete din
întreaga Europă, pentru că avem încă și
azi o mulțime de sale fără nici un fel de
școală. Frații noștrii aruncați de soarte prin
văile munților, trăesc în întunerecul neștiin-
ței și duc o viață puțin deosebită de viața
animalelor.

Frați români!

Neamul românesc pe lângă brațe muncitoare are lipsă de oameni luminați. Nu putem privi cu nepăsare la starea tristă în care trăesc mulți frați de ai noștri, nu din vina lor. Nu-i putem lăsa pradă celor ce folosesc mizeria lor mentală în detrimentul țării. Trebuie să-i trezim la lumină prin școală și învățătură, dacă voim să ne folosim și de puterea lor în zilele de restriste. Să le dăm școli și învățători luminați, pentru că numai așa le putem schimba soarta tristă cântată de poetul neamului:

„Munții noștrii aur poartă
Noi cerșim din poartă'n poartă.”

Școala este intrarea în baia comorilor, iar învățătorul cu ABC-darul său este băieșul, care intră cu micul felinar în adâncul sufletului românesc, ca să scoată și să pună în serviciul neamului comorile ascunse în frânsul.

Guvernul a luat măsuri ca satele noastre să aibă învățători luminați și ferii de grije lumești, de aceea, pe lângă multe alte instituțiuni de toate soiurile și gradele, a ridicat numărul școlilor normale de la 16 la 80, cu elevi întreținuți pe cheltuiala statului, iar pe învățători i-a statificat.

Toate aceste înțelepte preîngrijiri, pe lângă multe alte trebuințe administrative și de comunicație; întreținerea armatei și amortizarea cheltuielilor de războiu, a îngreunat bugetul statului în așa măsură, încât, inimosului ministru al instrucțiunii dlui Dr. C. Angelescu pentru construirea școlilor primare pe la sate nu ia mai rămas numai sufletul, dar un suflet, care răspândit peste întreagă țara, în timp scurt, au făcut adevărate minuni.

Frații noștrii, eroii de la Oituz și Mărășești cărora li s-a furat și puilul de sub cloșcă pre când își scriau numele cu sânge în istoria neamului, înțelegând glasul părintesc al marelui ministru, într'un singur an au zidit 2000 școli noi și au restaurat 1700 devastate în crâncenul războiu.

Acum e rândul nostru fraților. Duhul luminatului nostru ministru Dr. C. Angelescu a ajuns și la noi. Ne chiamă la lucru și la fapte.

Cere să ne deschidem inima și șerparul și să punem din prisosul ce ni l-a dat Dumnezeu, jertfă pe altarul culturii neamului.

Acțiunea e în curgere. Insufletitul nostru prefect Ioan Georgescu a mobilizat în

trez organismul administrativ în serviciul cauzei sfinte. Totul depinde acum de la sufletul, înțelepciunea și însuflețirea noastră.

Esperințele câștigate prin comunele în cari am umblat ne umple de speranță, și județul Arad va premerge și în această privință.

Pe lângă mulți fruntași cari au oferit terenuri, material și sume considerabile de câte 10—20 mii Lei, am aflat oameni de stare mai modestă, cari au făcut dăruirea peste puterea lor, auzind că este vorba de luminarea fiilor lor prin școală.

Satele, cari au școli, să ajute pe cei cari n'au, pentru că așa ne șoptește credința strămoșească: „Cel ce are două cămăși, să deie una la cel ce n'are”.

Fraților!

Să ne dăm seamă de chemarea ce ni se face și de importanța zilelor cari vor forma epoca cea mai aleasă din istoria neamului.

Binecuvântarea moși-strămoșilor și recunoștința fiilor, nepoților și a strănepoților va fi cu toți aceia, cari au înțeles glasul luminatului nostru ministru și au contribuit la întărirea și fericirea patriei prin cultura

Iosif Moldovan,
revizor.

PARTEA OFICIALĂ.

Ordinele cuprinse în aceasta rubrică vor fi înregistrate de directorul școlii în exhibiul școlii, iar învățătorii de clasă în evidențele clasei ce conduc.

No. 624—1923. *Orarul ordinar.* Conform ordinului nostru No. 3571—1922 publicat în „Școala Primară” No. 23 din anul 1922, dispunem ca de la 1 Martie a.c. în toate școlile de pe teritoriul orașului și județului Arad, instrucția să se facă conform orarului ordinar aprobat de noi sub nrul 1782—1922 și în consecință abrogăm orarul de iarnă aprobat cu nrul 3571—1922 Arad, la 12 Martie 1923.

Moldovan, revizor.

Nr. 307—1923. *Lucrări pentru elevii normalişti* Ministerul Instrucțiunii cu ordinul No. 134139—98 recomandă elevilor normalişti lucrările invalidului de războiu Tiberiu Stăneşulescu și anume, 1 tablou intitulat: Cultul drapelului, care cuprinde steagurile armatei și ale marilor Voevozi și 1 broșură cu titlul „Drapelul sub domnia regelui Ferdinand”.

Tabloul costă 25 lei, iar broșura 10 lei și se pot comanda pe adresa autorului, Str. Erbăriei nr. 1, București.

Arad, la 26 Ianuarie 1923.

Moldovan, revizor.

Nr. 564—1923. *Examen de capacitate.* Învățătorii eunști, cari voesc să intre în drepturile învățătorilor, — cari au terminat școlile normale — sunt obligați ca să se pregătească deplin și temeinic din toate materiile de studiu și din toate dexteritățile ce se predau în școlile normale. Dreptul ce s'a acordat, trebuie dobândit pe baza cunoștințelor cerute de lege și regulamente. Faptul, că la cursurile de vară un s'au făcut unele lecții sau anumite dexterități prescrie în programa școlilor normale, nu poate dispensa de nici una din datoriile impuse candidaților pregătiți în școlile normale.

Arad, la 10 Februarie 1923.

Moldovan, revizor școlar.

—x—

No. 219—1923. *Catechizarea în „școlile primare”.* Ni-a venit la cunoștință, că în unele școli învățământul religios nu se bucură de însemnătatea cuvenită, iar într-alte nu se catechizează de loc.

De oarce în chipul acesta învățământul școlii primare nu este complet, și ea atare produce anumite inconveniente la promovarea elevilor, dar mai cu seamă, provoacă urmări dezastruoase încât privește nuzița școlii de a crește oameni pentru viață, pătrunși de sentimente religioase morale atât de necesare în zilele de adevărat cataclism moral preste cari trecem, aflăm de bine a îndruma pe fiecare învățător în școala căruia din orice motiv preotul nu ar satisface datorinței de a catechiza, ca să înceapă fără amânare instrucția religioasă în clasa sa.

Despre aceasta ni-se va raporta numai decât, indicând data începerii instrucției religioase în acest sens, numărul claselor și elevilor, precum și numele preotului obligat a catechiza.

Arad, la 5 Februarie 1923.

Moldovan, revizor.

—x—

La No. 134—1923 *rectificare.* În partea oficială a organului oficial „Școala primară” No. 2—3 din 1923 — în ordinul cu No. de sus, în alineatul al doilea, și-rul 5, s'a publicat greșit No. ordin. 1—1922, pe care-l *rectificăm în No. 584—1921.*

Arad, la 12 Ianuarie 1923.

Moldovan, revizor.

Acțiunea construirii școalelor

Vizita dlui prefect Ioan Georgescu în comunele din județ.

În 6, 7 și 8 Februarie Nădlăcul, comuna cea mai mare și bogată din întreg teritoriul României mari a îmbrăcat haine de sărbătoare. Premers de un banderiu împunător frunțașii comunei, într'un sir de trăsură împodobite cu mândru nostru trei colori și înhamate de cai zburdalnici de cel mai ales soi, prin grajul de toți respectatului preot ort. Nicolau Chișin, întâmpină la hotarul comunei pe șefii autorităților din oraș și județul Arad în frunte cu simpaticul prefect I. Georgescu care, cu dorul de a promova bunăstarea socială, vrea să-și câștige informații directe despre viața populației și mersul afacerilor oficiale.

Vrednicul popor din Nădlac în haine de sărbătoare și cu casele împodobite cu drapele astepta pe a-

lesii oaspeți, cari înaintea școlii sunt primiți cu fanfara nădlăcanilor între însuflețite urări ale mulțimei și conduși în alai până la frumoasa primărie unde sunt întâmpinați de autorități și reprezentanții tuturor bisericilor. După recepți, revizorul școlar, tîne mulțime; adunate o frumoasă și însuflețită dare de seamă despre starea culturală a satelor, lipsa de școli, și după ce arată acfumea întreprinsă de luminatul nostru ministru al instrucției Dr. C. Anghelescu întru promovarea stărilor culturale, crearea de școli și rezultatele ajunse la frații de peste munți, își exprimă speranța că poporul din cele mai bogate sate ale județului Arad și ale întregii țări și îndeosebi vrednicul popor din Nădlac nu va întârzia a-și pune obolul în măsură cuvenită pe altarul culturii românești.

Dr. Ioan Robu, primarul orașului Arad ca fiu al Halmagului, din cel mai sărac ținut al județului, cere sprijinul nădlăcanilor pentru comunele fără școli, răsfirate prin munții stîncosi și neroditori, pentru fiii vetejilor moși, eroii lui Avram Iancu, Dr. Vicențiu Marcoveciu, președintele sedreii orfanale din Arad, ca fiu al Nădlăcului, dă expresiune speranței că țărani milonari din Nădlac, cari au fost întotdeauna cei dintâi când a fost vorba de jertfe pentru țară, vor fi cei dintâi și acum când e vorba de cultura neamului românesc și că cel puțin atîta, cât au dat pentru împrumutul de războiu maghiar, vor da și pentru școala română. După rezumarea prin dl. prefect a datorințelor ce i-se impun fecarui adevărat patriot în mișcarea construirii școalelor, pe care își tine de datorință sfîntă a o sprijini din toată puterea, președintele aclamă cu însuflețire pe vorbitori, felicitându-i și promițându-le tot sprijinul posibil. În ziua următoare prefectul însoțit de revizorul școlar vizitează școlile, apoi administrația dela primărie, dînd ascultare jalbelor și dorințelor poporului și luînd măsuri de îndreptare. Spre a da expresiune mulțumitei pentru neasteptata primire, prefectul și însoțitorii săi fac vizită la reprezentanții bisericilor și a poporului, apoi i-au parte la banchetul aranjat în onoarea lor. În cursul toastelor Aurel Șubut directorul „Nădlăcanii” care a găzduit pe prefect cu întreaga sa suită spre a eterniza cât mai plăcut ziua în care a onorat prefectul iubit comuna Nădlac și spre a da dovadă, că au înțeles perfect și consimt întru toate cu intențiunile lui mărețe și expunerile însoțitorilor săi, propune deschiderea colectei în scopul construirii școalelor și la aceasta masă oferind din partea dsale și a familiei suma de 10.000 lei. Primindu-i-se propunerea cu multă însuflețire, revizorul școlar mergînd dela om la om, enunță cu multă bucurie că frunțașii prezenți au subscris considerabila sumă de 380.000 lei, cari vor fi depuși de contribuitori la banca „Nădlăcanii” împreună cu banii ce se vor colecta prin comitetul de construcție a cărui însuflețit preșident este preotul Nicolau Chișin.

În aceeași zi seara învățătorimea sub conducerea preotului Crăznic a suprins pe prefect cu o frumoasă serenadă, iar la plecare i-au făcut ovatii cu fanfara nădlăcanilor.

D. prefect însoțit de șefii autorităților, a descins în zilele de 31 Ianuarie și 1 Februarie prin satele românești din valea Deznei și a Crișului alb. Populația prinzând de veste, a ieșit întru întâmpinarea dlui prefect, primindu-l cu însuflețire. În fața primăriilor aștepta întreg satul în frunte cu fruntașii și cu elevii școlilor.

La Sebiș întâmpinarea a făcut-o părintele Mihulin, mulțumind dlui prefect grija ce-o poartă satelor noastre. În Doneeni, mulțimea l'a așteptat în școală, unde elevii s'au produs cu cântece naționale. În Dezna, a fost salutat de către părintele Bodea, iar în Almaș de către vrednicul preot Nica Bontestiul cu mic cu mare întâmpină pe dl prefect, care străbate satele înzăpezite, neîmpiedecat de obstacolele vremii, condus de dorința ca să vadă viața dela sate și amarul poporului. "Trebuie să fi condus de un ideal sfânt, când te hotărăști la asemenea acțiuni", observă cu drept cuvânt medicul dr. Teodor Barbuța, în aprobarea unanimă a poporului și a funcționarilor din Gurahont.

Plăcut surprins de neașteptata primire, d. prefect declară, că a descins la fața locului îndemnat de simțul datoriei, spre a lua contact nemijlocit cu poporul și că informându-se personal de neajunsurile și dorințele populației să poată lua dispoziții pentru ameliorarea situației și pentru propășirea poporului, în care scop cere concursul binevoitor al fruntașilor din aceste părți.

După recepțiile îndatinat, d. prefect a stat de vorbă cu primarii și sătenii, dispunând ca locuitorilor să li-se dea lemne de foc și de construcții pe un preț convenabil, — iar cei cari ar vrea să speculeze lipsa nevoiașilor luând mai mult de 30 lei pentru un car de lemne, să fie trași la răspundere și pedepsiți cu rigoare de către organele administrative.

A luat măsuri, ca poporul să fie provăzut cu petrol și chibrituri, precum și cu grănoale necesare pentru nutreământ și însemnătarea de primăvară.

Dispozițiile energice luate la fața locului au stârnit o vie și spontană manifestație de simpatie a poporului pentru d. prefect.

În ce privește acțiunea întreprinsă pentru construirea localurilor de școală învățătorii și secretarii au dat informații îmbucurătoare. Mișcarea s'a extins asupra întregului județ colectându-se sume și materiale în cantitate neașteptată. Comune cu abia câteva sute de suflete au dăruit deja lemne de construcție în valoare de 10—14 mii lei. Primarul unui sat, unde numărul elevilor este de 20—40, a manifestat intențiunea poporului care este gata să zidească din propriile puteri școală, dar să li-se dea învățător. Un vrednic ospătar din comuna Almaș ofere pentru construcții suma de lei 8000. Un țaran la aceasta, a oferit 10.000 lei. Iar când mai mulți oameni încercau să se eschiveze sub motiv că sunt săraci, un sătean bătrân, și care a pierdut copiii pe câmpul de luptă, a zis: „Mă rog la domnul prefect, sunt cel mai sărac în satul nostru, dar eu dau

dela mine 500 lei, dacă-i vorba de luminarea noastră. Tot asemenea a făcut și harnicul țaran Deliman, din Sebiș, care spre rușinarea multora, a dăruit din modestul său avut, suma de 5000 lei. Vrednic de amintit este și ofertul benevol de 100.000 lei și lemnul trebuincios pentru școlile ce se vor construi în comunele aparținătoare a proprietății firmei Naschitz, din partea directorului domonial dr. Mészáros.

D. prefect a fost petrecut, după încheierea vizitei, la gara din Gurahont, în simpatiile unanime ale populației. Nădăjduim să-l mai avem în mijlocul nostru pe d. prefect, care în grija-i părintească ce ne-o arată dă dovadă pe deplin de un suflet bun și de un om cu tragere de inimă pentru nevoile acelorora, a căror îngrijire îi este incredințată.

Acrod.

INFORMAȚIUNI.

Limba română ca limbă de propunere în toate școlile minoritare de pe teritoriul Basarabiei se introduce cu 1 Septembrie 1923. Această dispoziție a luat-o Ministerul Instrucțiunii publice în urma referatului a D. Th. Alesseanu inspector general. Dispoziția făcută prevede ca toată materia de învățământ — afară de religione și de limba minoritară respectivă — are să se facă exclusiv în limba română.

Raport despre ținerea festivalurilor naționale, a altor serbări școlare — ori sezători populare este a se înainta revizoratului școlar. În acest raport — pe lângă programul aceluia festival ori sezători — se va înminti despre rezultatul moral și cel material și, că venitul material spre ce scop s'a folosit.

Sedințele corpului didactic dela școlile primare cu 3 sau mai mulți învățători conform regulamentului în vigoare — No. 53000—1909, § 127 și 128 — se țin odată pe lună. Președinte e directorul, iar secretar: sunt învățătorii perordându-se. Despre decurgerea sedinții se dărează proces-verbal, redactat în 2 exemplare și înaintat spre aprobare în timp de 8 zile revizoratului școlar.

La școlile cu 2 învățători nu se țin sedințe, în schimb însă învățătorul încrezut cu directoratul face raport amănunțit despre viața școlară, mersul învățământului și eventuale scăderi. V. Regulamentul citat §§ 124 și 125.

Conferința dlui prof. I. D. Ștefănescu în Arad. În 25 și 26 Februarie curent vor avea loc în Palatul Cultural 2 conferințe ținute de renumitul conferențiar prof. I. D. Ștefănescu, directorul Muzeului Renasterii Române din București. Duminică va vorbi despre Caragiale; iar Luni despre Evoluția picturii românești în secolul XIX. Tot în acele zile se va deschide în sala de expoziție a Palatului Cultural și o expoziție de tablouri, unde se vor expune în cea mai mare parte tablouri de ale celui mai mare pictor român N. Grigorescu. Rugăm publicul nostru românesc din Arad și județ să binevoiască a da tot sprijinul său moral.